

Megjelen

minden vasárnap.
Előfizetési ára egy évre
3 Ft., fél évre 2 Ft.,
három hónapra 1 Ft. 80 kr.
Szerkesztői és ki-
adóhivatali a piac-
széki **Csanak-ház**
ban.

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Hirdetésdíj

Négyhuszados, heti sorozat
egyszeri hirdetésnél 5 kr.
háromszorinál 4 kr., több-
szorinál vagy nagy ter-
jedelmű hirdetésnél ár-
leszámítás.
Egyes szám ára 15 kr.
Lapunk számára
külföldi hirdeményeket
elfogad: Hassenstein
és Vogler, Hamburg és
Altonában; Motien, Ottó,
majna-melléki, Frank-
furtban.

A debreczeni reformatum kistemplom.

(Vége.)

A kistemplom építésének mozzanatára térvén át, 1862. július havában nyilvános pályázat nyitott a kistemplom építési tervzetének elkészítésére; a tervvázlat, valamint a pályadíjak sajtó útján közöltettek.

Ezen tervvázlatban különösen azon két pont vonja minden szakértő figyelmét magára, mely szerint:

1-ször az egyház előjárása az építendő templom belterjedelmének meghatározására nézve nem a lelkek számát, melyet ezen épületnek isteni tisztelet alkalmával be kell fogadnia, közölte, hanem annak hosszát szélességét s magasságát, tehát általában véve méreteit előre meghatározta, mindazonáltal a torony emelése a magassági arányok kellő megtarthatása tekintetéből a tervezőre bízatik.

2-ször, hogy az építménnyel 120,000 frtnál többre kerülni nem szabad, azonban oly izléssel állítassék ki, miszerint ezen építmény a „reform. Róma capitulum-épülete” nevének külsőleg, mint belsőleg teljesen megfeleljen.

Ezen nyilvános pályázat következtében hét különböző terv érkezett be, az illető tervezők mindannyian szorosan tartva magukat a tervvázlat szövezerint értelméhez az építmény költségét 120,000 frtra tették, holott egyet kivéve, külön-külön mindenik terv építkezési költsége, csak igen rövid számítás szerint, 160,000—180,000 és 200,000 forintba kerülne.

Hogy miképen járt el az egyház előjárása a pályadíjak odaítélésére nézve, itt azt részletezni épen nincs szándékunk, csupán azt jegyezzem meg, mikint az egyház a hét terv közül egyet sem talált kellőleg méltónak a díjazásra; mint végezetett s intéztetett el később ezen ügy, bár felületesen, de mégis közölte volt.

Az egyház előjárása tehát a kistemplom újból felépítése iránt tervek hiányában nem szenvedvén hátramaradást, azon ponton áll, hogy az új templom építését megkezdheti, tetszései-től függvén, a beérkezett tervek bármelyikét szabadon választani.

Azonban nem úgy áll a dolog az építkezés költségének fedezésére nézve, feltéve, hogy a kistemplom felépítése 120,000 frtnál többre nem kerülne is.

Az egyház rendelkezése alatt a kistemplom felépítésére a Nagy Sándor- és Kapros Juliánus-féle hagyomány, mely kamataival együtt mintegy 12,500 frt.

Továbbá a kistemplom felépítésére 1862-től fogva egyes adakozások útján begyűlt összeg teszen 13,000 frtot.

Az összes építkezési töke tehát 25,500 frtból áll, összehasonlítva az építkezésre előlegesen megállapított építkezési tökével, 120,000 frt.

A kistemplom építésére megkívántató pénzzükséglet teszen 94,500 frtot, hogy mikor s hány év alatt gyűlhet ezen összeg a jelenlegi mostoha viszonyok között adakozás útján össze: azt igen bajos lenne egyelőre meghatározni.

Az elődottakból ugyhiszem eléggé világosan kiderül, mikint a kistemplom lerontása s újból felépítésének eszméje nem életrevaló s azt sem a főutca szépségének emelése, még kevésbé

szélszerűség és kényelem szempontjából tekintve, pártolni egyáltalában nem lehet.

Debreczen város reform. egyházközönségére nézve minden- esetre nagyfontosságú építkezési ügy, bár elvileg el van ugyan döntve, azonban foganatosítására nézve a megkívántató pénzösszeg hiánya miatt a tárgy még mindig függőben tartatik.

Ohajtandó lenne, mikép az egyház előjárása ezen építkezésnek tetteleg foganatba vétele előtt, az itt általam kifejtett újabb körülményeket kellő figyelemre méltatná, a tárgyat minden oldalról felvéve, kellőleg megvitván, annak mélyébe hatoljon s ahoz képest határozatát akint módosítaná, hogy ezáltal a reform. egyház közvetlen érdekeit hűveinek közérzete is amennyire lehet kielégíttessék, szem előtt tartván s méltányolván a reform. híveknek az egyház szükségének fedezésében mindenkor egyiránt tanusított áldozatkészségét, mely csak akkor vétecsék igénybe, ha annak szükségessége valóságilag be is következett; óvakodván az egyház híveinek minden olynemű megadóztatása s terheltetésétől, melynek czéltalanságát ha az első pillanatban nem is, de későbbben felismerni lehetne.

Mint szakértő a körülményeket kellőleg egybevetve, véleményemmel illetőleg javaslatommal oda kívánok járulni: hagyassék meg a kistemplom úgy, amint van saját eredetiségében s amint azt a reform. egyház saját elődeitől örökölte, csupán a fenntartására megkívántató időnkinti kijavítások eszközöltessenek; bensőleg meg vagyok győződve, mikint a debreczeni reform. kistemplom lebontása, kivétel nélkül országsszerte rosálással találkozónék.

Mint hogy pedig a kistemplom felépítésére már tetemes adakozások történtek, ugyhiszem az adakozók épen nem fognak abban megbotránykozni, hogyha ezen összeg a debreczeni reform. egyház jelenlegi népességéhez képest egy új templom építésére fordítottának.

Debreczen város reform. egyházának lélekszáma, nt. Révész Imre debreczeni ref. lelkész ur legújabb statistikai adatai szerint 35,000-et teszen, van pedig az egyháznak az istenisztelet kiszolgáltatására 3 temploma u. m. a nagytemplom, kistemplom és kórháztemplom.

Szabályszerűleg 35,000 lélekszámú egyházközönség templomátogatónak 2592 négyszögöl terület kivántatik meg. Hogy a debreczeni ref. három templom összes belterülete a karzatokkal együtt a kimutatott 2492 négyszögölnyi területnek alig 1/3-dát érheti meg, azt a tapasztalás, különösen a sátoros ünnepek alkalmával tetteleg bebizonyítja, 1/3-da tehát a híveknek az isten- házában a kellő tér hiánya miatt nem jelenhet meg.

A debreczeni ref. egyház közönségének tehát népességéhez képest, a meglévő 3 templomépületen kívül még egy negyedik templomra van okvetlen szükség.

Ennélfogva jelen alkalmat arra kellene az egyház előjárásának okszerűen felhasználni, mikint a rég czéltavett s építeni szándékolt czeplédeczai templom egyszer már valahára felépíttessék.

A czeplédeczai templom felépítését a következő érök indokok támogatják:

1-ször, a hívek 1/3 része nem kénytelenítették a meglévő 3 templom belterületének szűke miatt az isteniszteletet nélkülözni

2-ször, ezen templom felépítésére az egyház már egyelőre is igen szép összeggel rendelkezik, nevezetesen a Szombathy és Veresmarty hagyomány, már magában véve kamataival együtt mintegy 20,000 frt.

A Nagy Sándor és Kapros féle hagyományt ide fordítván 12,500 frt.

A kistemplom építésére begyűlt összeg 13,000 frt. Tehát a czeplédeczai templom felépítési költségének fedezésére az egyház rendelkezése alatt 45,500 frt pénzkészlet áll.

3-ször, Czeplédeczának azon területe, hova a templom építtetni már régtől fogva szándokoltatik, a kistemplom előtti jelenlegi faburkolat színvonalánál 4 lábbal felebb fekszik, a kistemplom belseje és a főutcai burkolat közötti magassági különbség 10 lábát tevéen, a czeplédeczai templom fekraizi területe 14 lábbal fekszik magassabbban mint a kistemplom belső színvonala, tehát a czeplédeczai templom falainak aránylagos magassága 14 lábbal kevesbedik.

A kőfalakat 4 láb szélességűeknek vetetvén fel, ezen magassági különbség, a kistemplom alapfalait kerületileg számításba hozva 160 köbület teszen, mely falazat 40 frtjával munkabér és anyaggal együtt felvéve teszen — 6400 frtot.

Ha itt még azon körülmény is tekintetbe vetetik, mikint a kistemplom közelében még emlékeztetre nádas létezett, tehát az építendő kistemplomnak itt a föld lazasága miatt, valószínűleg mélyebb alapokat kell legalább is egy öllel adni, mint a már magában véve természetileg a kistemplom belső színvonalánál 14 lábbal felebb fekvő czeplédeczai, ezen munka kevesebb lett ujra, az alapfalakat kerületig 5 láb szélességűeknek vévén fel horzávetőleg, 75 köbület teszen, mely falazat munkabér és anyaggal 40 frttal számítva 3000 frt, tehát a czeplédeczai templom, feltéve, hogy annak nagysága a kistemplom tervezett nagyságával megegyeznék, már 9400 frttal kerülne egyelőre is kevesebbe.

4-szer a czeplédeczai templom felépítése még azon mindenesetre fontos körülmény által is indokoltatik, mikint ennek felépítése idejének tartamáig az egyház híveinek csupán 1/3-da kényserítették az isteniszteletet nélkülözni, míg ellenben a kistemplom építésének foganatosítása esetében az építés ideje tartamáig, mely a pénz hiányában 10 évig is eltarthat, az egyház híveinek alig fele részét fogadhatja be a nagy- és kórháztemplom, fele része tehát, azaz számsszerint 17,500 lélek a templomot, a kistemplom építése s bevezetése idejének tartamáig csak felváltva néha-néha látogathatja meg.

Hová vezetne ezen körülmény? fejtegetését az egyház legközelebbi lelkipásztorainak hagyom fel.

Az itt elősorolt indokokon kívül a czeplédeczai építendő templom előnye a kistemplom felett a következők:

1-ször, szabad téren fekvő, belseje minden oldalról első rendű világot nyer.

2-ször, az utca szépsége magában véve már ezáltal emelgetni fog.

3-ször, Debreczen városnak tükfépi látványára is nagy behatással lened, amennyiben az alföld ezen nagy városa, messze látható tornyainak számát egygyel növelni fogja, végre

TÁRCSA.

Adoma, Csokonai Vitéz Mihály életéből.

Mi a dolánk legkedvesebb,
Mi érdekes, mi szép, mi jó?
Mirel még ébren is álmodik:
A szatmárok s legdező.
Kivált az utóbbi tőlől
Talpálj felvilágyozzo,
Mert addig mulatság mellett
Pénzcsokréjt is meghozzo.
Ugy van ő ezzel, mint a more
Ha fázik s chezik együtt,
Hogy egy oszlopára két légy hulljon:
Igen bölcsen szalonnát süt.
Van is ennek elérkeztekor
Lótás-futás végtelentől,
Míg ki csínyért megfosztatik
Tőle, ott bent kedvetlen ül.
Meg jött a husvét, most mint máskor,
Zöld tavasz kíséretében,
Deak ifjak választásuknál
Zaj közt fejezték be épen.
Vitéz is veri a készültöt,
Tárca noki Nyírben jutott.
Szép urhölgyek virágkertében,
Örömet halja a sutót.
Ki repül hát vágyó szárnyakkal,
Isten szabad ege alá
Kaltjából, melynek legét már
Fulasztónak tapasztalá.
Gyorsan száll, mint a galamb-posta
Mert élenyus tőpöt szív be:
S tán vágyik a fellámadásnak
Batsamát öntni a szívbe.
Ugyhogy már a nagy hét elején a
Helység rektorához beszáll
Látogat pap- bíró- főgondnok
S még ötven közbirtokosnál.
Mokan köztük ismerték hírből
S lángeszéről Csokonait.
Ha vón kedve megtelepedni:
Beccsülöl közt lakna itt.
De őt a megmarasztalni, — bár
Kényelmes, tág korlát megett —

Még gróf Széchenyi, Festetics is
Sohasem dicsőkedhetett.
Mint az égi madár szabad téren
Követel a költő s lángész.
Korlát közt nem tesz az ami volt,
Hannom oltat s elezenedvén.
Mint mondjuk, itt sok urt csejtől
Lakott s vitést sokoldala
Mivoltáért megkerretto.
Mondhatjuk, az egész falu,
Ki s be járt hozzájuk, egy helyen
Pár óra múlva sem letnök;
Magukhoz esalták most az urak,
Majd kinsasszonyok, majd delnök.
Hogyha hit szadoktatival
Készen nincs még oda hozza,
Erre csopp időt sem engedne
A dus lakonak halmaza
S amely kör Vitézt megnyerhetto
Az vidám színe öltözött.
Igy tett el a mélyéges a gyhét
Társalgás, vigalom között.
Történt, hogy nagy-esőtörtökön a
Helység szép kinsasszonyai
Estélyt rendeztek, meghívó lón
Több ifju közt Csokonai.
Csomogésűk szüidőit
Tréfás beszéd s hevenyébe
Költött dal, művészi szavlat,
Ének, zene, tánc tölté be
De mivel mindemellett kedvük
Apródonkint lankadozott:
Estlike kinsasszony szőnyegre
Egy kedvelt indítványt hozott
Eszertint társas játékokat
Veznek elő, hol egyiket.
Hol másikat, „késztűnő Rómát”
„Meggy-szedés” és „hogy toszik”-ot.
Míg ebben Vitéz halgatózik
A kulcshoz, mit vehetne
Ki a bent szőtt titkából, — soká
Lakozni kint nem szeretne —
Im egy nagy kaudor bősz úgróssal
Egy kis egert talp nyukon,
Vitéz rájcsat, az elejt,
S kikötődik az ablakon,
Halált hozó volt a rérelem,
Vitézünk mellénye alá

Dugja s kimúlt kis állatot,
Huszodhat vésem, gondolt.
Végre a gyűrt dugdosásban
Határtnan kedvre derül
A társaság, de még Vitéz is:
Mert a sor ő reá kerül.
Szörnyen megnyakgatták, de pines ám
Oly hosszú, minak vége nincs,
Munkában már a varázsgyűrű
Hogy dugdoson, a drága klucs,
Mellé szorítja gyűrűdjök
Titokban a kinsavodott
Párát s annál rejti el, vélo
Kifogtóbhat ingerkedett.
Az Estlike volt. Találgat s
Keresendő gondolatban
Kind lehet? antán rá mondja
„Nincs találgat! Estli kinsasszony
Lesz oly halva visszanadja.
Ha csak bűbájos érintés
Mokan nem váltottatja”
Mond Vitéz eljőszkedő gyűrt.
Estlike most addig motor
Kendőjében, míg ujjai el
Nem éreke a kis állathoz,
Van fule, farka, hideg, szőrös,
Lágy, sima, ki tudná mi volt?
Rémálva dobja el kendőjét
Mindenesetl s nagyot sikolt.
Kendő rőpül, gurul a gyűrt,
Talpaja terül az éger.
A lánysereg sáppad, újuldoz,
Mint hit villám szele megér.
Ezt legyezék, amazt locsolják
S mindent elővetnek értek
A szolgálatra kész ifjak, míg
Sokára magukhoz tértek:
P- hiba! nem ment, hogy ismét
Vidám ábrázatot öltöz
A társalgás, mert a lányoknak
Schogysem toszott a kölcson.
„Várjon Vitéz! éret megjelöl.
Ezt el nem viad s z a r e n o n .
Mi pedig ezantul vigyázzunk,
Csakjából e len a h a n n o n .
Igy fenyegette meg Estlike
A folyvást kacagó Vitéz!

4-szer, a templomnak minden oldalról elegendő látköre leend.

Az itt előadottakból mindenki be fogja látni, hogy az egyház a szándékba vett templomépítéssel csak akkor felelhet meg buzgó hívei kívánalmainak s a közérzet csak akkor fog a hívek részéről teljesen kielégíthető s a debreczeni reform. egyház jelenlegi népessége kéllőleg figyelembe vetetvén, ezen rég érezhető hiányn segítenő, a meglévő 3 templomon kívül, a már évek során szükségesnek érzett 4 templom, czeglédutczán fog felemeltetni.

A kistemplom újból felépítésének mérő czéltalansága a czeglédutczai templom épületének felemelésével összekötött rendkívüli előnyök, az előadottakban ugyhiszem elegendőleg kimerítve lévén, itt még azon körülményt kívántam felemlíteni, mikint bensőleg meg vagyok győződve arról, melynélfogva, hogyha az egyház előjárósága a czeglédutczai templom építésére határozna el magát, az egyház hívei örömmel fogják erszényüket tehetségeikhez képest ezen üdvös czél mielőbbi elérésére újra megnyitni s mindenki föle kitelhetőleg igyekezni fog, hogy a czeglédutczai templom felépítésére, a már fentebb kimutatott 45,500 frton felül még megkivántatott körülbelül 30,000, vagy 40,000 frt, adakozás útján összegyűjtetvén, egy díszes templom felépítése mielőbb fogantasszék.

Vége a templom külső és belső kiállítására nézve megemlítendőnek vélem, illetőleg figyelemzetni kívánom az egyház közönségét, mikint annak építését pénzerejéhez mérje, egyszerű s keresetlenség ömöljék el külsőjén, szerénység jellemezze belsejét.

Ezen körülményt azon oknál fogva találtam itt szükségkép felemlítendőnek, minthogy a debreczeni ref. nagytemplom építészeti tervét is készítették s az építés ezen valóban nagy s építészeti szempontból megítélve gyönyörű öszhangzás és izléssel készített terv szerint meg is kezdetett; azonban az egyház pénzereje nem győzvé az építés rendkívüli nagy költségeit fedezni, hogy tehát az épület mégis befejezethessék, a terv minden oldalról annyira elferdítettet, mikint jelenleg annak egyes részeit tekintve, egy öszhangzástalan, az egész fenálló épületet pedig egészben vége, egy férczelt törpe mű fekszik előttünk, melynek eredeti tervén szakértetlen kezek beavatkozásának példátlan nyomai tűnnek fel mindenütt, elannyira, mikép csupán a templom homlokzatán levő oszlopsoportról, de leginkább két tornyáról lehet némileg benne az eredeti tervre ismerni.

A debreczeni reform. egyház egy egyes hitsorsosait, mint annak egyetemleges közönségét egyiránt érdeklő építkezési ügy végleges eldöntésénél az egyház előjárósága, meg vagyunk győződve, azon utat fogja választani, mely szerint az egyház híveinek kegyes adományai oly czélra fognak ugy most, mint jövőben fordítottatni, amint az egyház közönségének szükségéi multhatatlanul megkívánják.

Pest 1864, augusztus 12.

Malatinszky Lajos mérnök.

Debreczeni hírnemő.

A hely. hitv. tisztántúli egyházkerületnek mult hó 11, 12, 13, 14, 15, 16 és 17-dik napjain tartott közgyűlésében. felolvasatott Komlóssy Imre urnak. mint az „István” hengermalom részvényes társulat elnökének 1. évi májushó 25-rol 89 elnöki szám alatt, főtiszteletű püspök urhoz intézett azon átirata, melyben tudtul adván, miszerint a társulat 1. évi márczius 28-án tartott közgyűlése által teljhatalommal megbízott választmány, a mellé közgyűlésileg kinevezett társulati tagokkal egyetértőleg, abban állapodott meg, hogy a társulat hosszas időn át vétkes gondatlansággal elhanyagolt üzlete felvirágoztatásáért közelsimertést aratott s mult évi júliushó 1-ső napjával véglegesen viaszalépt Csanak József és Szabó Lajos urak emlékének megörökítésére, a társulat közvagyonából egyhangulag megszavazott 10,000 osztrák értékű forintnyi alapítványt, melyből a kereskedelmi vagy iparos pályára készülő bármely vallásfelekezeti ifjak, czéljuk elérésére nélkülözhetlen, eddigelé azonban

vagy éppen nem, vagy csekély mérvben tanított szaktudományokból, magyarnyelven, alapos oktatást nyerhessenek és hogy ezen a fentiszteit társulat által adományozott s örök időkre „Csanak József és Szabó Lajos” nevet viselő alapítvány, már folyó év első napjától kezdve 6 százalékkal a tanszék javára kamatozván, maga az alapítke 2000 frtos részletekben 5 év alatt lesz a főiskola pénztárába fizetendő; ez alkalommal egyszersmind aziránt is megkeresi főtiszteletű püspök urat, hogy mivel a társulat élénk ohajtása szerint a kérdéses tanszék már a következő tanév elején felállítandó lenne s ezen czél biztosabb elérhetése tekintetéből, a tantárgyak kijelölése s a tantervek a főiskolai tantervebe illesztése iránti előmunkákat kidolgozására, egy a főiskolai tanárkar, gőzmalni társulat, ipar és kereskedelmi kamara és a helybeli kereskedelmi testület tagjaiból alakítandó vegyes bizottmány kiküldésé elhatározatott: — ezen bizottmányi mukálatban résztveendő küldötteket, a tanárkar részéről kijelölni méltóztatnék. Továbbá

Ezen átirat kapásában előterjesztett, miszerint az említett vegyes bizottmány — melyben főiskolánk részéről Veres László, Gelenczey Pál és Kovács János tanár urak veittek részt, — a reá bizott feladatot megoldá s másolatban átküldött részletes javaslatában kifejté, miszerint tekintetbe véve azon körülményt, hogy városunk s közel vidékének azon osztálya, mely gyermekét kereskedelmi, vagy iparos és gazdászati pályára kívánja szentelni, főiskolánk jelenlegi szervezete mellett nem lát más választást, mint gyermekét az elemi osztályok bevégezése után, vagy a közép tanoda néhány osztályának átfutására kényseríteni, hol mint tudományos pályára előkészítő intézetben, jövő czéljától eltérő irányban képezetik; — vagy pedig addig, míg a kereskedelmi vagy iparos pálya megkezdésére alkalmas életkorba lép, foglalkozás nélkül hevertetni; mely esetben, az elemi iskolákban szerzett ismereteket is jóformán elfelejtvén, oly hiányos képzettséggel lép pályájára, hogy különbeni hivatottság s természeti tehetségei daczára is, gyermekevei elhanyagoltságnak sajnos következményeivel, egész életén át küzdeni kénytelen: miért is legczélszerűbbnek látszik, ha az elemi iskola fölébe három éves tanfolyammal oly polgári iskola szerveztetik, melyben a növendékek, az elemi iskolákban szerzett képzettséget, minden ugrás nélkül, czéljuknak megfelelő irányban tovább fejleszthetvén, a kereskedelmi, iparos és gazdászati pályán nélkülözhetlen ismeretek elemeit megszerzezhetik, azok pedig, kik kitünő tehetségek és vagyonosságoknál fogva, magasabb kiképzetésre törekednek, ezen iskolában az előkészítő tudományokba bevezetettnek s a szakiskolába bevételekre, kiállandó vizsga után, képesíttetnek; mely polgári iskola e szerint összekötő kapocs lenne, az elemi iskola és reál, gazdászati s kereskedelmi iskolák közt.

Ezen iskolában tanítandó lenne a vallástan a különböző felekezetek értelme szerint, magyarnyelv, szám és mértan, természettan, földrajz, történelem, németnyelv, könyvvitel, vám és váltóisme, rajz, szépirás és éneklés.

Az egyházkerület főfelügyelete s a főiskolai igazgatóság vezetése alá rendelendő polgári iskola mindhárom tanfolyamának négy tanárral élethe léptetésére, évenként legalább 2400 forint kívántatnék, s miután a Csanak-Szabó alapítvány 600 forintira menő évi jövedelme ezen kiadás fedezésére még akkor sem elegendő, ha elfogadjatik azon javaslat, hogy a jelenlegi polgári iskola tanítójának 240 forint évi fizetése, továbbá a növendékek által beírás díj fejében fizetendő 2 forint és tandíj fejében fizetendő 6 forint s a bizonyítványok 2 forintira tervezett díja is ezen alaphoz csatoltatnék, — azon javaslatot teszi a vegyes bizottmány, hogy addig is, míg a főtiszteletű egyházkerület s Debreczen város közönségének gondolkodása s egyesek és testületek ajánlata folytán, a terv szerint berendezendő polgári iskola évi szükségéi biztosíthatatnak, legalább az iskola első osztálya, melynek költségvetése 800 forintira tervezetett, már a jövő tanév kezdetével élethe lépjen:

Élénk örömmel és hálás köszonettel fogadjuk egyházkerületi közgyűlésünk ezen öszvegt, tekintve jelentékeny, irányára nézve pedig oly nemes ajánlatát azon társulatnak, mely közügyek iránti buzgalomunk s különösen főiskolánk iránti szives ragaszkodásának és eloszeretetének, már eddig is oly sok és kitünő jelet adta s mely ezen főiskolánk életében, reál irányban korszakot

alkotó kezdeményezésével, a jelenkor elismerését, s az utókor hálaát kiérdemelte; s midőn a főiskola gazdasági ügyeit intéző választmány, az átvétel iránti teendők teljesítésére kiküldi, s a társulat által nagylelkűen felajánlott alapítványi bekebelezését elrendelvén, főiskolánk évkönyvében Csanak József és Szabó Lajos urak társulati igazgatók tisztelt nevének lapot nyit, s a polgári érdem legméltóbb s valóban lélekemelő megjutalmazását, az alapító társulat akarataához képest, ily módon végrehajtja, egyszersmind a főiskolánk gyarapodására irányzott nemes eljárását, hálás közönete mellett, azon kijelentésével látja egyházkerületünk közgyűlése legszivélyesebben s méltóbban viszonzhatni, hogy részéről is egész eréllyel s a lehetőség határai közt mindent elkövetend, hogy a kitűzött czél elérésére megkivántandó anyagi eszközök beszerzetvén, az alapító társulat kezdeményezése, a teljes kivitel végpontjához legyen mielőbb vezethető.

Vége, midőn ezen határozatról, ugy az alapító társulat, mint kedves tudomásul és emlékezől Csanak József és Szabó Lajos urak is külön jegyzőkönyvi czikk megküldése által értesítetténi rendeltettek, egyszersmind az egyházkerületi tanügyi bizottmány fölkéretett, hogy az alapító társulat rendszeres javaslatát, tüzetes tárgyalás alá vévén, kivitel módjára vonatkozó kimerítő javaslatát, a jövő közgyűlésnek multhatatlanul bemutatni, addig is azonban: a tervezett polgári iskola első osztályának már a bekövetkező tanév kezdetével okvetlenül eszközözendő megnyitása iránt, mint az egyházkerületi közgyűlésnek e részben ezennel teljhatalommal ellátott közlege, a főiskola ugy anyagi, mint szellemi viszonyai szigorú figyelembe vételével, saját belátása szerint, haladéktalanul intézkedni sziveskedjék, jelentése annak idejében bevaratván.

Ugyancsak a fenebb említett alkalommal főtiszt. superintendentens B a l o g h Péter ur bejelenté a közgyűlésnek, miszerint azon 9 darab lebkő, melyet a britt muzeum igazgatója Nevil Story Maskeline, a kabai lebkőből innen küldött kéltatos darab szives viszonzásul igért, a főiskola igazgatóságához már megérkezett s a természetrajzi gyűjteménybe elhelyeztetett. E 9 darab meteorit lelhelyei: 1.) J u v e n a s (Ardéche megye Franciaország) 1825. — 2.) C o l d B o k e v e l d t (Jóreményfok) 1838.

3.) S t a m e r n (Morvország) 1808. — 4.) L e n á r t ó (Sáros megye Magyarország) 1815. — 5.) A i g l e d e l' A r n e, (Franciaország) 1803. — 6.) N e w s t e a d (Scotia) 1861. — 7.) S a r u n (India) 1861. — 8.) B r e i t e n b a c h (Csehország) 1861.

9.) N i a k o r n á k (Grönland) 1850. A britt muzeum igazgatójának a főiskola iránt tanúsított ezen előzékenysége, hogy az átengedett kabai lebkő-darabot oly nagybecsű küldeménynyel viszonzá, hálás elismeréssel fogadtatván, főtiszt. superintendentens ur fölkéretett, hogy az egyházkerületi közgyűlés nevében hozzá intézendő köszönőiratában, tanintézetünk iránti ragaszkodást tanúsító eljárása fölött nyilvánul közös örömmel, illő kifejezést adni méltóztatssék.

A debreczeni főiskolában végzett s külföldi egyetemeket látogató ifjak érdekében eleve tudatjuk, hogy a külföldön tartózkodás könnyítése czéljából számukra adományozott Nagy Józseffelé 10,000 frtos alapítványnak ez évi kamatai a f. évi október hóban tartandó egyházkerületi gyűlést megelőző napokban fognak az e czélból kinevezett bizottmány által kiadatni.

Amily mérvben e z i v i l i z á l ó d i k városunk, ép annyira növekedik korhelyeinek száma is, kik a közbátorságot veszélyeztetik, a tulajdonjogról semmi fogalmuk, vagyis az enyim s t i e d közti különséget nem ismerik, vagy ismerni nem akarják. A napokban is nyilvánvaló jelet adá ez állításunknak egy a z s e b k u t a t á s művészetében nagy gyakorlottságot sejtetett csavargó, ki a gyümölcspiacon levő szekerekhez közeledvén, egy gyümölcsártsót, nem tördöve a közelben álló férjjel, erősen torkon ragadott, hogy ne kiálthasson s eközben másik kezével, a no kebelében rejtett negyven és egynéhány forintot kikeresvén, gyorsan tova illant s midőn a meglepetésből kieső, a no segyéllyel kiálthatott: a tolvaj már messze járt ragadmányával.

R e s z t e r u r színtársulata — mint halljuk — közelebb egy jeles taggal szaporodik. Ez D i h a r i Imre, városunk szülötte és S z a v e r jelenleg Keszthelyen működő színtársulatának egyik legkedveltebb tagja. E nyeresemények amidőn csak örvendő tudunk, másrésztől sajnáljuk azon veszteséget, melyet a péterlin színház egyik legkitünőbb tagjának Zoldy Miklósnak a társulat-

Holn a leánytábor elozott,
Hogy gyultra lejére a veszt. —
Mánap angypónteki ebédre
Jó szülei Kaztkának
Sok ismerőt, papot legatust.
Rektorit magukhoz kérenek.
Papja biblijájával a ima-
Könyvével jött V i t e z, nyomba
Ehéd után előt papotit
Hogy innen menjen templomba
A lányok pedig öszveugatub,
Titokban futták a követ,
Miképen legyen megboszulva
A csulla unnepi követ?
Volt Kaztkának egy szakácskönyve
Szépirodalmiuk között,
Hason más az imakönyvnek
Mit V i t e z kikölcsönözött
Kölcsérélik hát ezt amazzal
Ugyesen és elrejtik ezt,
Akármibe fogadhatnának,
Hogy Kaztká rajta nem veszt.
Végén az ebéd, harangoznak.
Könyveit hön alá csopja
Csokoni s ihletett orozt
Olt magára, mikint papja,
Oket követve nem kovesebb
Buzgósággal az istennek
Szent hajlékába a vendégek
Egytől-egyig mind elmennel.
Csak a lányok esze nem imdu,
Eneken, de a csellen jár.
Es magukat a mosolygástól
Alig tartóztatethetik már.
Folmegy Vitéz éneklés végén
Emelt helyű szöszékebe,
S egy áll ott, mint egy diczélő szent
A Z o b o ú t h fénykörébe.
Mondja a mi s o g a d e l m u n k e t,
Azon imakönyvét tarja
Jegyzék után, feszulve nézi.
Tagját borzadály járja.
Ep azt tanítja, az ezetes,
Tormás sóderzetetekkel —
Hogy a fluyás nyeknek tessék —
Ugyesen banni mikép kell?
„Na ez mai unnepre illik!
Es ugyan alkalomszerű!”

Gondolja, aztán öszveszed
Magat, s orozára jó dora
Kedv az imát csak hasából
Bar egy gazdón ebéd után
Bonyóbb az olme, de ehezés
Mellét anyit sem bírta táu,
„Tormával ezettel itatott
Ur Jezus Krisztus légy velünk!
Kik kereszteln hordult kímódnak
Ma unneppont szentelünk.
Torna és ezetl mily csomány du!
Nádon, csupán gnyóbul nyulva
Annak, ki a világ bűnért
A föld poráig van sújtva.
Jól tudjuk tövli-koronádat
Értünk, csak értünk viated.
S hogy uraknak ura sazenvedél
Nem érdemlette rossz cseléd.
De hegydus legalmud végtelen,
Drága véred csopje tenger.
Elmosza, bar milliórd évig
Vétközött légyen az ember.
Adjad, hogy a nagy úron szerzett
Üdvét mi megérdemeljük.
S ha vezgetünk keresztel mér tanb
Mint te, oly turve viseljük!”
Ily ima foly orangyedig
Vitéz buzgó nyhairul,
Zokog az egész hallgatóság.
A lányserreg irul-patul,
Baujuk már, de más részt szeretik.
Hogy módot adtak V i t e z u n k
Imát regegni, melynek ize
Edesebb, mint a szimmeznek
Vége az intantizeteletnek,
Nyilvánosá lenz az eset,
V i t e z t diczéri, magasztalják.
Ellyerte az a g r i nevet.
A szellem s kedélydus költőnek
Szebb unnepe nem volt soha,
Mert mulatság és pénz dolgában
Bőkezu volt, nem mostoha.

Színház.

Aug. 27. Mátray Mari k. a utolsó föllépte és jutalomjátékoul: „Adam és Eva.” Ered. vigjáték 1. hv. Irta Berzók Árpád és a „S o t a r t o ” vagy a ház us élet sava.” Vigj 1. fev. Gornor után ford. Kerecs György. — Előbb említett darab meglehetősen sikerült. Mátray

Mari kisszony Eva szerepében méltan kiérdemelte a tapsokat s az elismerés gyomréd jelvényeit a labu elé hullott virágfuzéretet. Folt enyi (Adam) melto tarsa volt. B e n d e k, a gyorsan petró kigyót sok ügyeskezettel megelýesíté, bárha annak megkivántatott hajlékony ságával csak akkor latszott bírti, midőn a tubának lejára kelle kosznia. A „S o t a r t o ” előadása, melyben Mátray Mari k. a. Kállit, Szakál Fellegit s Császár Fecseget adták, szintén jól folyt s különösen a t. vendégnyelvszo játéka a közönség zajos teteszényithozata híseite.

Aug. 28. „A z e l k e n y e s t e t t l e t j e ” Tréfa 1. hv. Tiltolant után ford. Szendahelyi K. — Keddyleg élt a vigjáték C s e n a k i t e j e, S r e k k a l Hozának egyik vetélyszerepe, benne az alkalmossal a legeskerüteltebb képviselőt talált. F o l t e n y i (Hippolite) szépen játszott, közönség — bar a színház meg nem tolt, — a szokottal nagyobb volt: mit tolog a T h e r n lívrek ez estére hirdetett hangversenyé okozott, kik azt T h e r n Károly két zongorára készített „Hangverseny” címü szep művel két zongorán nyitottak meg. Szünni nem akartó tapsvihaton s díszes virágcsokrok által nyitvánul edes meglepetése a hallgatóságunk, mely a fiatal hangversenyzőkben a hivattott művészeket látá, kik már is toljogositnak azon állításra, hogy ily tehetséggel, folytonos szorgalom mellett, a világ elsőrendű művészeivé képezik magukat ki. Midőn a zongorahangok elnémultak, Beszterne lépe elé s Landay Márton szerkesztette „Színhagok” címü dal éneklé el Ezután ismét s fiatal művészek uttek zongorához s a Liszt Ferenc által két zongorára alkalmazott Gougnolle „Fausthering”-t a legnagyobb praecisoval játszá el. Mezey Vilmos váltá öket föl, ki több csinos magyar dal igen szépen énekelvén, a közönséget hosszantartó tapsra lelkesíté s kozkivántra dalát ismételté kellett J o e l l „Carillon”-jat T h e r n Lajos és Chopin „Etude”-jat T h e r n Vilmos gyönyörűen szepen adak, ugyszintén a „Caneval”-t, mely két zongorán gyönyörűen hangzott össze. Mezey Vilmos magánadala Robon Maria dalmból, hatással szintén nem téveszté el. Az élvezetes hangverseny a művész lívrek által zongorán előadott „Nagy magyar ábránd” zárta be.

Aug. 31. T h e r n Vilmos és Lajos 2-dik és egyszersmind utolsó hangversenyé, melyet megelőzőleg a „Közoroketlen gyémánt” címü 1. felvonásos vigjáték adatott. A fészerep (Lucza) B a n h i d i Emilnál volt, ki azt most is igen szépen, megszokott könnyedséggel adta meg. Szakál (Peti) most is bizonyítja, hogy nekivaló szerepkört méltólag betöltötté.

A mai hangverseny műsorozata következő volt: 1.) A b r o n d régi magyar dalok felett, két zongorán T h e r n Károlytól; előadók T h e r n Vilmos és Lajos. 2.) M a g y a r d a l, éneklé Mezey Vilmos. 3.) F o n o d a l Lilóltól, előadta T h e r n Lajos. 4.) R o m á n i Schumanntól, játszotta T h e r n Vilmos. 5.) G r a n d e p o l o n a i s e két zongorára Chopintól; előadók T h e r n Vilmos és Lajos. 6.) A u g y a l és órdóg Szász Károlytól; szavaltá Szakál A. 7.) C o n c e r t i n o, T h e r n Károlytól; előadók a T h e r n lívrek. 8.) „R e p u l j f e c s k é m ” és „E z t a ! e r e k e r d ő ” magyar dalok, előadók T h e r n Vilmos és Lajos. Ezen utolsó hangverseny mindenből az előbbiezt s a fiatal művészek számos virágfuzerrel mint diadalnak megannyi jelvényeivel árasztottatuk el s most midőn eltávoztak, kedves emlékezeteket hagyák nálunk vissza

ból kilépte okozott, kinek szép játékát nélkülözni, már oly nehezünkre esik, mert érezzük, hogy a távozása által nyílt hézag nehezen leand betölthető.

Kertészeti egyetünk m. hó 31-kén tartott választmányi ülésében, az idei gyümölcs- és terménykiállítás, a f. évi októberhó 30, 31 és november 1-ső napjaira tűzött ki. E kiállításról az e célból kinevezett kiállításrendező-bizottmány, közelebb hirtelapilag részletesen értesítendő a közönséget.

A város háza-utca, hol egykor Debreczen földesura Török Bálint kastélyá díszlett s innen a fennevezett helyet egész az utóbbi évtizedekig Török Bálint-utczának nevezék, jelen időben oly ronda s tisztátalan, hogy csak a legnagyobb undorral lehet rajta keresztülmenni. Vajjon a tisztaság s közegészség érdekében nem lehetne-e oly tilalmi rendszabályt létrehozni, melynek foganatbavétele a tisztatlanság okozói végkép elriasztaná onnan.

A dísznótóvis, mely köztudomás szerinti, ha kellő időben nem irtatik, megnöve s magvát hullatva szerfelett gyorsan terjed s a legjobb földeket is haszonvehetlen térékké teszi — már nemcsak a kertekben kívül, de a városban is igen buján kezd tenyészni. Így a többi közt a péterfalvi külvárosban is a házak előtt több helyen látható ez alkalmatlan növény, melynek kiirtása az ottani háztulajdonosoknak nem nagy fáradságába kerülne. Debreczen egyedüli mulatóhelye a nagyerdőre vezető út szélei is dusan el vannak levele ily tövisekkel, ugyaunyra, hogy e tövisszegélyzet az idegennek, ki a nagyerdőre akar menni, csálhatlan útmutatóul szolgálhat. Vajjon nem lehetne-e azon naplopókat s csavargókat, kik városunkban már annyira megszaporodtak és kik egész napon át rendszeren a pálinkásboltokban dobzódnak, — hogy a munkától végkép el ne szokjanak, — e gyorsan terjedő tövis irtására szorítani s ezáltal nekik a tisztességes munkálkodásra alkalmat nyújtani?

Mult hó 29-kén reggel, a déz már beköszöntött határainkra s a z ö l d s é g e t s különösen a dínyve leveleit a hajlós helyeken nagyon megcsipkedte.

Tegnapelőtt d. előtt a fűvészkertben egy arany ingujj-gomb találtatott. Ki elveszté, jelentse magát e lap szerkesztőségé iródájában, hol azt azonnal átveheti.

A t ö c z ö k e r t b e n a mult heten egy pajtában, akasztott embert leltek, ki már 6 nap óta függött, midőn hollétét felfedezték. E szerencsétlen ember napszámos volt; öngyilkosságának oka ismeretlen.

(Beküldetett.) A Telegdféle szállodától a vasuti indóházig még mindig hiányzanak a lámpák s ha a hold nem világol, koromsötétben, tapogatózva kell éjjel az utasnak tova botorkáznia, míg a vaspályaalomást eléri. Mind a közbátorság tekintetéből, mind pedig azért, mivel az ily alkalommal gyorsan jövő-menő kocsik könnyen összecsapódhatnak, a bentlők a felborulás veszélyének tétnek ki: nagyon kívánatos lenne hogyha a város t. hatósága mielőbb megtenné czélszerű intézkedéseit aranzéve, mikép a nevezett hely mielőbb lámpákkal világítottassék meg; legalább 9 órától 12-ig, ameddig t. i. este a város és vasuti indóház közti közlekedés tart.

(Beküldetett.) A napszámosok gyűllyhelyén a széchenyi-utca végén gyakran botrányos verekedések fordulnak elő s trágár — a közérkölesítéségért mélyen sértő és mélyelőző káromkodások és fajtalan kiabálások történnek és pedig annál szabadabban, mivel az ily kihágások fékezésére hivatott egyének alkalmazva nincsenek, s így nem egyszer jó célra eset, hogy vasárnap reggel amíg a harangok ütempélyes zúgása a híveket az isten házába hívja egybe, addig a széchenyi-utcai pálinkaméző-helyeken a csavargók serege, éktelen kurjongatások közt muzsikaszó mellett mulat. Nagyon ohajtánánk, ha — különösen vasárnaponként, amidőn a napszámosok legnagyobb számmal gyűllekeznek össze, a rend fontartása tekintetéből oly megbízott egyének állítottanók ki örökül, kik a botrányokat megelőlnék s a zaboláltanokokat rendreintésztánák.

Meghaltak: Augustus 25 Csanpón Szekeres András 53 éves; Páczm. Sipos János 59 éves; közközlőz özv. Gebel Ferenczón Kovács Ernőbet 65 éves; 26. Czegléd. özv. Csontos Sándorón Oláh Mária 52 éves; Czegléd. Horváth Zsuzsanna 1/2 éves; Csanpón. Szeres Mihály 1. Sára 1 éves; Vargan. Somogyi József 70 éves; 28. Hatvan. Pényos Károly 1. György 4 napsz; közközlőz Rita Mihály 63 éves; Hatvan. Bologh Bálint 1. Julianna 1/2 éves; Csanpón. Kis Mihály 1. Ernőbet 3 éves; 29. Hatvan. Szabó Bálint 1. Ferencz 1/2 éves; Czegléd. Korosi Sándor 1. Sára 7/10 éves; közközlőz Szarka János 39 éves; 30. Hatvan. Mike Mihály 1. Ferencz 1/4 éves; Vargan. Bocskay József 1. Julianna 5 éves; Hatvan. özv. Miklósné Istvánné Huthózi Zsuzsanna 85 éves; Hatvan. Ujlaki Józsefné Sándor Zsuzsanna 33 éves; 31 Hatvan. Sorádi István 1. Ernőbet 1/4 éves.

Közügyek.

A békés-esabai takarékpénztár alap szabályzata a budai takarékpénztár alap szabályzatához idomittatván, megbizálás végett a helybeli kereskedelmi és iparkamarához beküldetett, melyhez észrevételeit csak hamar megtévé, a nagymélt. helytartótanácsához intézett felterjesztésében annak jelen pénzügyiállásában ohajtván várt mielőbbi jóváhagyását kérvényezte. Ezen takarékpénztár 800 db. 100 ftos részvényből álland, mely 50,000 ftot képvisel, ebből 25,000 ft a jóváhagyás után azonnal befizetendő, a többi, szakség esetében két egyenlő részletben, előlegesen kifizetendő 6 heti határidők alatt.

Az első magyar bank kibocsátott részvényeire szept. 5-én kezdődnek a befizetések.

Egy trisztai társulat, hírszerint Szegeden gabnacsarnokot akar létrehozni, mely az alföldi gabna kivételének kétségkívül hatékony eszközje leend.

Esztergomban az ottani kaszinó pártolása és felügyelete mellett f. é. okt. hó 13-án gyümölcs-, bor-, és egyéb gazdasági termény kiállításra rendezték. A kiállítás 3 napon át tart s e szerint okt. 16-án leend vége. Iparserkentés, buzdítás és a nemes tövisek védelme elismerésül jutalmak és dícsérőlevelek is osztának ki az érdemesek között. Küldemények nem azon meggyehelictől is szivesen fogadtának. A kiállítandó tárgyak f. é. okt. 11-ig a „rendezőbizottmány” czimű alatti a takarékpénztári épületbe köldendő, a beküldendő tárgyak neveit tartalmazó jegyzékkel együtt.

Videk.

Hajdu-Borogon a helybeli ifjusághól munkedvőtársulat alakult, mely első szini előadását mult hó 18-án tartá az ottani iskolai könyvtár gyarapítására. A „Megházassottam” czimű vígjátékot adták, Hazay Károly színdarab rendezése mellett. A derek ifjuság a fentebb említett czéltől hetenként kétszer színdarabozik az iskolai színpadok alatt szini előadást rendezni.

Mihályfalván — mint levelezőnk írja — még mindaddig nem csillapult a marhavész s naponként számos marha hull el. Egyelőreút szigorú és hatékony intézkedések tettekék a vész megszüntetése s tovább terjedésének megakadályozására: kinevezett bizottmány s egy barom-

orvos működévé e nehéz körülmények közt a közös haj elhárítása czéljából. Igen helyesen, mert ha tovább-tovább harapóznék a pusztító vész: a csapás oly súlyos lenne, hogy a földek számtalan és vetetlen maradnának.

Egerben új vasas útványforrást fedeztek föl, mely szonban naponként csupán 10 — 12 pint vizet ad.

Irodalom.

A magyar haza legtermékenyebb írója, koszosus regényírónk h. József a Miklós ismét nagyobb terjedelmű regényen dolgozik.

Gr. Teleki Domokostól a „Hóratámadás története” czimű nagy mű kerül közelebbi sajtó alá. Ráth Mór kiadásában fog megjelenni. Szerző, a munka egész jóvedelmét a magyar írók segélyegylete tőkéjének gyarapítására szenteli.

Biztos óvszer a marhadög ellen.

Ó-láj, vereshagymával, gabnaliszttel rántást csinálni pirosla; minden marhára félmaroknyi fenyőmagot, vagy két három szög foghagymával jól összetörölni, azt az említett s már kész rántásba tölni, hozzá egy nyolczadrész cezetet kinek telik, vagy ehelyett annyi pálinkát vízzel egyveeltve önteni, az egészet jól összekeverni, ebből ismét gabnaliszttel vegyítve hosszukás lapdacokat mintegy két ujnyi vastagságot csinálni s a marháknak vész idejében mig nem esendedik, kétszer egy-egy párt a szájába lenyelés végett adni.

S ez a praeservativum. Ha pedig az ember észrevenné, hogy valamelyik szomorú, szemé könnyezik, szára borzosan föláll, nem eszik, nem kérődzik, jele a betegségnek; — ily esetben a fent előadott mód szerint készített adagot hígva fölereszve mind beletölteni, 24 óra mulva száraz szénával megkínálni, melyből ha enni kezd, jele a javulásnak — az etetését kevesenkint kell tenni, nehogy ismét szorulást kapjon a marha, mely esetben ismételni kellene az említett orvoslást. Az ilyen marháknak hátrénczét nem árt gyakran hideg vízzel mosogatni s vizes számaesutakkal dörzsölni. Ez magam tapasztalása, azért bátor vagyok mindenkinek ajánlani: mint sokan ajánlatom után már is használják. H. M. („F-v-k”)

Egyveleg.

A magyar képzőművészeti-társulat f. évi aug. 16-án tartott ülésében e következő köztudomásra méltóbb tárgyak fordultak elő: Vizelety Béla a társulat részére érdekes kéziratokat hagyományozott, melyek a művészek körébe tartoznak, és a régi viseleteket tárgyalják; ugyanez elhunyt Vizelety Béla könyvgyűjteménye a társulati könyvtár számára egészben megvétellett. — Az albumok részére hirdetett verseny határideje e. f. hó 15-én letelvé, a tikár által bejelentett 9 rajz és 2 festmény összesen 11, ezek közül 8 történelmi tárgy, 2 jelenet az életből, és egy tájkép. — Ugyanez alkalommal kedvesen vette tudomásul a választmány, az akadémiát épített bizottmány gr. Desseffy Emil 5 méltóságának azon hivatalos jelentését, mely szerint az Esterházy-képtár számára kijelölt hely feleslege a társulat részére kiállítás helyiségül átengedtetik, hová is a társul. júny 4-én apr. havában fog által helyezettetni. — A társulat újabbban lett alapító tagjai: Jablonszky Vince és Herceg Mór urak — Ujházy Ferencz, „Szegény legények a csárálában” czimű olajfestményét, melyet ezéltől 2 évvel a nyugdíjintézet alapítókéjének értékesítéséül mint kezdeményező felajánlott, jelenleg e czérra a társulat birtokába boesátolta.

A „Wiener Zeitung” jelenté, mikép az egyházi lap (Kirchen-Zeitung) 33-ik számához tartozó toladékban foglalt ily feliratu értekezés: „A pápák érdemei Magyarországon körűl,” végbefejezésének tovább terjesztése, az evangélica egyház bántalmazásával ölkövetett vétség miatt megtiltott.

A pathány-irtás czéljára módjaul ajánlja a „Gardener's Monthly” a mézshalgatot, mely gyapotrongyokra takarva a pathányok buvóhelyeire elhelyezendő. A mézshalgat illatú és kártékony állatok nem térhetik s odahagyják elfoglalt tanyájukat. Josszágeladás Magyarországon. Az osztrák bank Heves-Szolnokmegyében, a Tisza s a post-debreczeni és aradi vaspálya mellett fekvő Alesi, Tenke, Szent-Ivány, Tisza-Varsány és Tisza-Balla pusztákban nyilvános ajánlatok újjan eladja. Az eladandó négy pusztá összesen 21,468 1/2 hold, a kikiltásti ár 4,567,020 forint.

Hus-árjegyzék. A helybeli kereskedelmi és iparkamarához jutott hivatalos adatok szerint, a marhahús fontonkénti ára, az alábbi közösgében, a mult augusztus 2-dik felében, következő volt: Aradon 15 kr. Békésen 12 kr. Debreczenben 16 kr. Diászagon 12 kr. Gyomán 10 kr. H. Gyulán 12 kr. H. Bőszörményben 14 kr. H. Nánáson 12 kr. Makón 14 kr. Margittán 12 kr. Nagybudány 13 kr. Nagylakon 12 kr. Nagyváradon 14 kr. Nyírbátorban 11 kr. Kisvárdán 12 kr. Pécskán 11 kr. Tasnádon 15 kr. Zilah 15 kr.

Olasz hajkenés fészléssel. Szegeden egy ottani borbély, hirtelapilag hívja föl a közönség figyelmét, hogy nála egyszerű hajkenés fészléssel, csak 5 krba kerül. Csak aztán ne teljesüljön be itt is ama közmondás: „Olasz husnak híg a leve”

Terménytár.

Debreczen. Szeptember 3. (Heti üzleti-szemle.) Ámbár Pesten és Bécsben a gabna üzletben némi eldőlés mutatkozik; piacunkon a hangulat javulása még nem vehető észre. A csekély behozatalokból csupán a fogyasztás lájja el magát, változatlan áron. Repce e. f. illetőleg, mit sem változott az árat, a jó minőségű még most is keresett; ellenben a hibás csak egy el van hanyagolva mint előbb. (H.)

Debreczen. Aug. 30. — Tiszta buza 2 frt 50 kr. kétszerez 1 frt 80 kr. rozs 1 frt 40 kr. árpa 1 frt 20 kr. kukorica 2 frt 50 kr. széna 1 frt 15 kr. szalma — frt 40 kr. 1 font szalonna 40 kr. disznóhús 22 kr. marhahús 16 kr. só 9 kr. 1 itce disznózsír 50 kr.

Baromvásár. Egy pár jarmos ökor 170 frt, egy pár vágó tehén 110 frt, negyedű tinó párja 150 frt, harmadű tinó párja 98 frt, rugott borjú párja 58 frt, igazú tinó párja 80 frt, sertés párja 41 frt, juh párja 15 frt.

H. Bőszörmény. Aug. 29. — T. buza 4 frt — kr. kétszerez 3 frt — kr. rozs 2 frt 40 kr. árpa 2 frt 20 kr. zab 1 frt 60 kr. tengeri 4 frt 80 kr. köles 3 frt 80 kr. 1 mázsa szalonna 32 frt. 1 font marhahús 14 kr.

Érmihályfalva. Az aug. 25-én tartott heti vásárban a termények s elheli czikkék ára következő volt: Tiszta buza mérője 2 frt 20 kr. kétszerez 1 frt 60 kr. rozs 1 frt 20 kr. tengeri 2 frt 40 kr. árpa 1 frt 20 kr. zab 1 frt — kr. búkköny — frt — kr. lednek — frt — kr. köles — frt — kr. kán veltáj — frt — kr. passuly — frt — kr. kendermag — frt — kr. kolompér veltáj 60 kr. lonosé itceje 7 kr. borso 6 kr. zair 56 kr. olaj 30 kr. szalonna mázsa 38 frt, szalonna fontja 40 kr. sertéshús 20 kr. marhahús 12 kr. hizott liba 2 frt — kr. sovány — frt 90 kr. tojás párja 4 kr. (V.)

Kisvárdán. Aug. 25. — T. buza 2 frt 40 kr. kétszerez — frt — kr. rozs 1 frt 30 kr. árpa — frt — kr. zab 1 frt 20 kr. tengeri 2 frt

40 kr. köles — frt — kr. egy mázsa szalonna 38 frt. egy font marhahús 12 kr. (B.)

Margitta. Aug. 26. — Tiszta buza 2 frt 50 kr. kétszerez 1 frt 60 kr. rozs 1 frt 20 kr. árpa 1 frt 20 kr. zab 1 frt 10 kr. tengeri 2 frt 60 kr. 1 mázsa szalonna 35 frt. 1 font marhahús 12 kr. (H. J.)

Nagyvárad. Aug. 30. — T. buza 2 frt 50 kr. kétszerez 1 frt 84 kr. rozs 1 frt 50 kr. árpa 1 frt 10 kr. zab 1 frt — kr. tengeri 2 frt 50 kr. köles — frt — kr. 1 mázsa szalonna — frt. széna — frt — kr. 1 font marhahús 14 kr.

Nyíregyháza. Aug. 27. A mai napon tartott heti vásárunkon a gabnanevek következő áron keltek: t. buza 2 frt 40 — 50 kr. kétszerez 1 frt 50 — 70 kr. rozs 1 frt 25 — 30 kr. árpa 90 — 95 kr. zab 70 — 80 kr. tengeri 2 frt 20 kr. köles 2 frt — 2 frt 10 kr. kása 5 frt 50 — 60 kr. passuly — frt — kr. (K. B.)

Nyírbátor. Aug. 25. — T. buza 2 frt 40 kr. kétszerez — frt — kr. rozs 1 frt 20 kr. árpa 1 frt 40 kr. zab — frt — kr. tengeri 2 frt 60 kr. köles — frt — kr. 1 mázsa szalonna — frt. széna — frt — kr. 1 font marhahús 11 kr. (B.)

Tasnád. Aug. 26. — T. buza 2 frt — kr. kétszerez 1 frt 40 kr. rozs 1 f. 20 kr. árpa 1 f. 20 kr. zab 1 f. — kr. tengeri — frt — kr. köles — frt — kr. egy mázsa szalonna 38 frt. széna 1 frt — kr. egy font marhahús 13 kr. (A. L.)

Tokaj. Aug. 26. — T. buza 5 f. 20 kr. kétszerez 3 f. 60 kr. rozs 2 f. 40 kr. árpa 2 f. 30 kr. zab 1 f. 40 kr. tengeri 3 fr. 60 kr. kolompér 1 frt 20 kr. 1 mázsa liszt 0. sz. 42 frt — kr. 1 sz. 10 frt 50 kr. szalonna 36 f. — kr. széna 1 f. 50 kr. 1 font marhahús 14 kr. borjnyhús 15 kr. 1 itce 6 bor — kr. bikfa öle 6 frt — kr. (Z. J.)

Bécsi bürze árfolyama.

Table with columns: Aug.-Szept., 29., 30., 31., 1., 2. and rows for various commodities like 5%-es Metalliques, 5%-es nemzeti kölcsön, 1860 sors. kölcson, etc.

MENETREND

a tiszavidéki vaspályán, 1864-ik év Május 1-től kezdve, érvényes az 1864-dik nyári havakra.

Table with multiple sections: I. Kassa és Nagyvárad felé, II. Arad felé, III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécs felé, IV. Aradról Pest és Bécs felé. Each section contains a table with columns for destination, departure time, and arrival time.

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Aradról—Szegentre. naponként este 5 órakor, az utasok fölvétele utolcsen korlátozva. Nyíregyházáról—Sonthádra. vasárnap, szerdén és pénteken este 6 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van. Nyíregyházáról—Bevegyásdra. naponként reggel 7 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van. Nyíregyházáról—Nagybánydra. hétfőn, kedden, csütörtök és szombaton este 6 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van. Nagyváradról—Kolozsvarra. naponként este 6 órakor, az utasok fölvétele 7 vagy 8 személyre korlátozva van. Tóhajból—Ujhelyre. naponként este 7 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van. Kaszadról—Lőrincze. naponként éjjel 12 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van. Kaszadról—Przemyslre. szerdán és szombaton délután 2 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van. Kaszadról—Szigethyre. naponként éjjel 12 óra 45 perckor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van. Kaszadról—Munkácsra. naponként éjjel 11 óra 45 perckor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.

As igazgatóság

H I R D E T M É N Y E K.

„Hungaria“ biztosító-bank.

A Pozsonyban megalakult „Hungaria“ biztosító-bank vezérigynöksége ezennel köztudomássá teszi, hogy ezen hazai biztosító intézet működését, egyelőre a tűzkár elleni biztosítási téren, már megkezdvén, a nagyérdemű közönségnek ezennel felajánlja szolgálatát biztosítások eszközzésére

tűzkárok ellen

és pedig minden néven nevezendő épületekre, butorokra, gépekre, árúk és gabnakészletekre, valamint marha, fa, széna, szalma és más ilyenmü tárgyakra a megállapított, elfogadható és tájékozás végett mindenkor megtekinthető feltételek mellett.

A mezei termények, legyenek azok a mezőn, vagy csűrökben, tetszés szerinti időre és a legolcsóbb díj mellett, biztosíthatók.

Épületek rendszeren egy évre lesznek biztosítva, aki azonban több évre biztosít, a biztosítás tartamához arányosított díjelengedésben részesül.

Tűzkárok, vagy a biztosított épületeken történt megrongálások, melyek a segítség alkalmával történnek, avagy mentési költségek, a káreset megállapítása után azonnal kifizettetnek. Egyáltalában ezen hazai, új biztosító intézet, az általa megalapított intézvényeknél fogva, a nagyérdemű közönséget minden lehető kedvezményekben részesíteni.

Az intézetnek 3.000.000 o. é. frtból képzendő biztosítéka a biztosító feleknek megnyugtató kezességet nyújt arra, hogy a társaság elvállalt kötelezettségeit lehető leggyorsabban teljesítendő.

Debreczen 1864. évi augusztus havában.

A „HUNGARIA“ biztosító-bank főigynöksége. Denhof Lázár és Társa.

3-3

84dik ÁRJEGYZÉK

az „István“ gőzmalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen. Kiszámlázásért melletti, osztály értékben kötelezettség nélkül.)

A. szatyi dara nagy szemű	13	frt	kr
B. ugyanaz apró	13		
C. dara középszerű	11		20
0. királyliszt	12		
1. lánghliszt	10		80
2. montliszt	9		40
3. szemlyelisz	8		40
4. fehérkenyerliszt 1-ső rendű	7		20
5. ugyanaz 2-dik	6		40
6. barnakenyerliszt	5		
Készrekerliszt	5		70
Hozliszt 1-ső rendű	6		40
Hozliszt 2-dik rendű	4	frt	kr
00. árpakása	14		20
0. árpakása	13		20
1. árpakása	11		20
2. árpakása	9		20
3. árpakása	7		20
4. árpakása	6		20
Árpakás	3		80
Árpakás	1		80
Lábliszt 1-ső rendű	3		80
2-ik	1		80
Korpa	1		20
Buzsón	2		

Minden zsákot 1 frt 5 kr. felezendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvettől számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszaszállítja.

Debreczen 1864. Aug. 29.

(A „Phönix“ biztosítótársaság.)

Alfölrötnak van szerencséje a t. cz. közönségnek tudomására juttatni, hogy, a „Phönix“ biztosítótársaság debreczeni főigynökségét a hozzá kapcsolt Szabolcs, Délbiharmegyei és Hajdu-kerülettel együtt átvette és működését júliushó 25-kén ez évben tetleg meg is kezdte.

Hogy a társulat 1862 és 1863-dik évek leforgása alatt kiterjedt üzleténél fogva a világ nagyobb részében összesen 1.939.917 frt 11 kr kártérítési összeget fizetett és ebből egyedül honunkra 1864-dik évre 580 káreseteknél 182.676 frt 99 kr. 1863-dik „ 546 135.501 frt 67 kr.

és így Magyarországra magára 318 178 frt 66 kr. esik, arról mindenki, aki a társulat üzlete irányában érdekltséggel viseltetik, az alfölrötn főigynökségi irodában (Főpince 1900. sz. alatt) az ott levő nyomtatott és a magas kormány által megvizsgáltatott táblázatból bármikor személyesen meggyőződhetik. A társulat

Öt millió o. é. forintnyi

biztosítéki tőkével rendelkezik és biztosít: lakházakat és gazdasági épületeket, gyárakat, gépeket, szerzőzést és szerződéses felszerelvényt, műszereket, butort, öltönyt, fehérneműket, árúkat, birtoklás alatt levő marhákat, juhokat, sertéseket, szalmát, földterményt, szabadban és mindennemü gazdasági épületekben, istállóban, csűrökben, usztagok és kazlakban, minden kár ellen, mely a nevezett javakon tűz, vagy villámcsapás, vagy ezek által előidézett oltás vagy rombolás által okozatik. Továbbá, vízen és szárazon szállítandó javakat, mindazon veszély ellen, melyeknek azok a szállítás tartama alatt kitéve vannak. Az előforduló káreseteket tisztint felvételnek és a kártérítés legott eszközöltetik. Debreczen 1864. július 29-én

A „Phönix“ biztosítótársaság debreczeni főigynöksége: főpince 1900. sz. az ügyr. raklárban.

Pfähler Károly.

3-3

Porosz kir. kerületi főorvos

Dr. KOCH jegesztett növényecukorkái

Valódi műnőségben, eredeti dobozokban 70 és 35 ujkrájerárért kaphatók.

E legkiválóbban alkalmas ill- és virágnyedvekből részben a legtisztább cukor-kristálylud állapotosságra hozott dr. Koch-féle növényecukorkák = mint a legismertebb véleményezések bizonyítják = enyhítő és izgalomcsillapító hatást eszközölnek. Köhögés, rekedtség, torokbántalmak és elnyálkásodásoknál stb. az azokban létező növényi nedvek és édes anyagok legkiválóbb tartalma által sikeres hatásnak, a beszélszerz. tisztaság és nyelékony-ságának fentartására a legmeglepetőbb eredményt idézik elő. Nem csupán a valóban jó édesanyagok, hanem a különöznök igen előnyösen a gyakran igen megdesített mell-theapényéktől (Pâte peccorale), de főleg abban tünnek ki jelességük által Dr. KOCH növényecukorkái, hogy azokat az emésztési szervek könnyen megbarácsolják és a huzamos használat után is, semmi gyomorlajdalmat, sem savat, vagy nyálkasságot nem okoznak.

Dr. KOCH növényecukorkái bosszús dobozokban pakolva, melyeknek barna mással nyomott fehér emelvényei az alább álló pecsétet és irást viselik.

Debreczenre nézve egyedüli raklárak: Rothschneck Károly gyógyszer és Gierdy és Hannig fűszerkereskedésében (Széchenyi-utca szögletén).

Dr. Aug. Wills. Koch
Pharm. Ap. S. Koch

Bikkmakoltatás és bikkfataplógyűjtés.

Az ideai bikkmakoltatás Bobrovsky grófné Marmaros megyében nevezetesen Kereczka és Borezuyék községek határára tekvő, huszezer holdnyira terjedt és elégséges vízzel ellátott hegyerdeiben 1864 október 1-50 napjától egés 1865 april hó végéig, átengedhető. — Ugyazintén ugyan ezen erőkben a bikkfatapló-gyűjtés egy évre eladható.

Az eladási feltételek az alfölrötn grófi fölhatalmazottal bármikor olvashatók s a t. cz. venni szándékozók felkértenek: ugyanahoz szóval, vagy írásban a makoltatás, és tapló mennyi — s mindégyének szembe vétele végett fordulni szíveskedjenek.

Munkács 1864. augusztushó 30. Kertzer János Szanyoghyláz az orosz egyház átlalában.

Sertés-eladás.

A munkácsi és sz. miklósi uradalnak sertésnyájából e f. év szeptemberhó 12-kén délelött Munkács-on 400 darab, 2 és 3 éves, a hizlalásra alkalmas ártányok és herélt koczkák árverés útján el fognak adatni. Ezekből kisebb számmal is megengedtetik a vétel. Kelt Munkács-on 1864. aug. 25.

Haszonbörbe adandó FÖLDBIRTOK.

A nyiregyházi határban levő s a nkallói határral szemköztes 156 hold jó műnőségű szántóföld a 1 évi sz. műhőlynapról számított három vagy több évre haszonbörbe adandó. A haszonböréi feltételek felett érlekezhettek Debreczenben ügyvéd Kovács Dánieltől Széchenyitelen 1817 szám alatt.

Árverési hirdetés.

A helybeli ref. egyház részéről közhírú tétetik, hogy a Smaygle ház, házatároló földje, mely 2 mezer nyilat tesz, folyó év szeptember 10. szükség esetében október 1-ső napján árverés útján a leg-többet ígérőnek haszonbörbe fog adatni.

Akik tehát ezen földet kivenni szándékoznak, a fenkitelt határidőben, az egyháztanács teremében délelött 9 órákor tartandó nyilvános árverésre meghívattak. A szerződési feltételek ugyanott a jegyzői hivatalnál megolvashatók. Debreczen 1864. aug. 25.

Medgyaszay Imre a ref. egyház algondnoka.

Székely József

czukrásboltjában a piaczon Vecsey Imre ur háza alatt igen kellemes ízt:

czukoreczet és eczettel,

kis és nagy mennyiségben kapható; ugyazinté igen hasznos

Ángolkeserü és Növénykeserü

Liqueur ök.

Ezek főleg a gyenge gyomor és rozéérvgy esetében igen hatályosnak. 1-2

Hutvanutcán 1538-dik szám alatt Ház szabad kézből eladó, avagy egész udvar-használatnál bérbe adandó. — Értekezhetni tulajdonos Tóth Endrével.

GULYA-ELADÁS.

97 darabból álló gulya, Csomaközön eladó. — Értekezhetni lehet Csomaközön Husvéti József kasznárral; utósó postán Nagykaroly.

VB. Árverési hirdetés.

Helybeli polgár Juhász János Kálmántól a folyó 1864. évi június 11-én ugyanannak pullagi tanácsján bíróság lezárólt és megbeszél 60 hold tengeri és 20 hold dűnyeföld fele termései e f. évi szept. hó 15 napján d. e. 9 órakor a helyszínen tartandó közönséges végrehajtási árverés útján azonnali készpénz betetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni. — Kelt szab. kir. Debreczen város városi bíróságunk 1864. augusztushó 20-kén tartott üléséből.

Kiss Imre főjegyző.

Kiadó: a debreczeni szinügyegylet.